

duben 2018

Dnešní vydání Dárcovských listů je poněkud slavnostnější. Nejen pro několik úspěšných výkupů, ale zejména pro výročí, kterého se sbírka nedávno dožila.

Místo pro přírodu již „má občanku“

Ano, Místu pro přírodu bylo na první jarní den 15 let! Za tu dobu se díky vám, dárcům sbírky, podařilo vybrat přes patnáct a půl miliónu korun a za ně nakoupit 137 ha pozemků na 29 různých lokalitách. Najdeme mezi nimi stepi i mokřady, divočinu, plochy se speciální péčí i krajinu, které se snažíme vrátit její dřívější bohatost a půvab.

Sbírka je součástí programu Českého svazu ochránců přírody na podporu pozemkových spolků, tedy neziskových organizací, pečujících o přírodní (ale i kulturní) dědictví na základě věcných či užívacích práv, případně v úzké spolupráci s vlastníkem. Pozemkové spolky většinou uzavírají s vlastníky cenných přírodních pozemků dlouhodobé výpůjční či pachtovní smlouvy nebo dohody o spolupráci. Jsou však

případy, kdy nejlepší, mnohdy i jedinou možností, jak lokalitu ochránit, je její výkup. Někdo například vlastní starý les, potřebuje peníze – tak les buď vykáčí, nebo prodá. Jindy by vlastník cennou květnatou louku raději zalesnil, aby z pro něj nepotřebného pozemku něco měl, výkup je vhodnou alternativou. A na jiných lokalitách je vlastnictví tak roztržštěné, že v podstatě znemožňuje nezbytnou péči; postupnými výkupy se toto daří řešit.

Místo pro přírodu, to však nejsou jen vlastní výkupy a následná péče o lokality. Je to též inspirace jiným vlastníkům, a také propagace spolkové ochrany přírody jako takové. Šíření zvěsti o tom, že věci jdou dělat jinak a že to nemusí být jen na základě příkazu či zákazu státu.

Tyto fotografie reprezentují rozmanitost vykupovaných pozemků – na prvním je mokřad s jezírkem (Triangl; mimochodem vůbec první vykoupená lokalita), na druhém lesostep (Lipiny) a na třetím starý přírodě blízký les (Ščúrница)

Něco z péče o vykoupené lokality – kosení Dobšeny a obnova tůň na Chmelišti

Milská stráň a další výkupy

Největším výkupem uplynulých měsíců bylo dalších 1,5 ha na Milské stráni. Plocha vykoupených pozemků se zde tímto zdvojnásobila.

Tahle pozoruhodná lokalita leží na okraji Džbánu, nepříliš známého opukového pohoří na pomezí středních a severních Čech. Známa je zejména tisíci kusů naší největší orchideje - vstavače nachového. Jde pravděpodobně o největší výskyt téhle skoro metr vysoké silně ohrožené rostliny u nás. „Purpurák“, jak je vstavači nachovému pro jeho latinské jméno *Orchis purpurea* mezi botaniky i ochránci přírody běžně přezdíváno, však není jedinou botanickou vzácností Milské stráně. Najdeme tu i další druhy orchidejí (okrotici bílou, bradáček vejčitý, vemeník, několik druhů kruštíků), lilii zlatohlavou, hvězdnici chlumní, sasanku lesní či zimostrázek alpský.

Ochranářské aktivity na Milské stráni se datují do počátku 80. let minulého století. Tehdy se zde již téměř nehosподаřilo. Bývalé sady, políčka, pastviny, chmelnice i lůmky zarůstaly křovinami a botanické unikáty, které sem chodili botanici obdivovat již od začátku století, postupně mizely. Členové Českého svazu ochránců přírody se tedy pustili do odstraňování nežádoucích dřevin či

kosení travních porostů. Jen díky této mnohaleté péči se zde povedlo udržet ono nesmírné druhové bohatství. I to, že se povedlo část Milské stráně vyhlásit v roce 1988 chráněným územím, je zásluhou těchto nadšenců. Ve 2. polovině 90. let vznikl na Milské stráni jeden z prvních pozemkových spolků u nás, který uzavřel s vlastníky pozemků dlouhodobé smlouvy a později začal dojednávat i výkupy. Přeci jen, statut rezervace sám o sobě lokalitu nezachrání a působení některých firem, vybraných na základě jediného kritéria, kterým je nejnižší nabídková cena, bývá na podobných lokalitách spíše ke škodě.

Velkou částkou přispěli na výkup Milské stráně autor a režisér dokumentárního seriálu Krajinou domova Petr Krejčí s kameramany Michalem Matuškou a Pavlem Vackem (Orchis film) a zpěváci Anna Čtvrtníčková, Valentýna Dvořáková, Vojta Dyk, Jan Maxián a Matěj Ruppert.

Krom Milské stráně se v uplynulém období podařilo vykoupit necelé dva hektary pozemků v minulých Dárcovských listech avizované lokalitě Zbytka (potřebné peníze se podařilo nashromáždit za necelé dva měsíce! Děkujeme!) a půl hektaru na Vlčím hrdle.

Ikonou Milské stráně je vstavač nachový. Pár fotografií představuje rozmanitost jeho květů. Všechny fotografie pocházejí z jediné návštěvy této lokality.

Jak podpořit Místo pro přírodu

Chcete-li pomoci s dalšími výkupy, můžete tak učinit na účet veřejné sbírky Místo pro přírodu (999922/0800). Všem dárcům, kteří přispěli nebo se chystají přispět, moc děkujeme.

Veškeré informace o vykoupených lokalitách, průběhu sbírky a dalších aktualitách najdete na webu www.mistoproprrodu.cz a na facebookovém profilu www.facebook.com/mistoproprrodu.